

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کار و امور اجتماعی

استاندارد مهارت و آموزشی

خوشنویس مقدماتی (متوسط و خوش)

گروه برنامه ریزی درسی صنایع دستی و هنر

تاریخ شروع اعتبار: ۱۳۸۱/۶/۱

کد استاندارد: ۱-۶۱/۳۷/۲/۲

معاونت پژوهش و برنامه ریزی : تهران - خیابان
آزادی - نبش چهارراه خوش - سازمان آموزش فنی و
حرفه‌ای کشور - طبقه پنجم
تلفن: ۶۶۹۴۱۵۱۶ دورنگار: ۶۶۹۴۱۲۷۲
کد پستی: ۱۳۴۵۶۵۳۸۶۸
EMAIL: INFO@IRANTVTO.IR

از کلیه صاحب نظران
تقاضا دارد پیشنهادات و
نظرات خود را درباره
این سند آموزشی به
نشانی‌های مذکور اعلام
نمایند.

دفتر طرح و برنامه های درسی: تهران - خیابان
آزادی - خیابان خوش شمالی - تقاطع خوش و نصرت -
ساختمان فناوری اطلاعات و ارتباطات - طبقه چهارم
تلفن: ۶۶۹۴۴۱۱۹ و ۶۶۹۴۴۱۲۰ دورنگار ۶۶۹۴۴۱۱۷
کد پستی: ۱۴۵۷۷۷۷۳۶۳
EMAIL: DEVELOP@IRANTVTO.IR

تعریف مفاهیم سطوح یادگیری	
آشنایی: به مفهوم داشتن اطلاعات مقدماتی/شناسایی: به مفهوم داشتن اطلاعات کامل / اصول: به مفهوم میانی مطالب نظری / توانایی: به مفهوم قدرت انجام کار	
مشخصات عمومی شغل :	
خوشنویس مقدماتی کسی است که با ابزار و وسایل خوشنویسی آشنایی داشته و خطوط مختلف را شناخته و بتواند مشق مفردات ، سطر ، نگارش با قلم ریز یا کتابت را انجام دهد .	
ویژگی های کارآموز ورودی :	
حداقل میزان تحصیلات : پایان دوره راهنمایی	
حداقل توانایی جسمی : سالم	
مهارت های پیش نیاز این استاندارد : دست و چشم سالم	
طول دوره آموزشی :	
طول دوره آموزش	: ۸۸ ساعت
- زمان آموزش نظری	: ۱۹ ساعت
- زمان آموزش عملی	: ۶۹ ساعت
- زمان کارآموزی در محیط کار	: - ساعت
- زمان اجرای پروژه	: - ساعت
- زمان سنجش مهارت	: - ساعت
روش ارزیابی مهارت کارآموز :	
۱- امتیاز سنجش نظری(دانش فنی): ۲۵ %	
۲- امتیاز سنجش عملی : ۷۵ %	
۱-۲- امتیاز سنجش مشاهده ای: ۱۰ %	
۲-۲- امتیاز سنجش نتایج کار عملی : ۶۵ %	
ویژگیهای نیروی آموزشی :	
حداقل سطح تحصیلات : لیسانس مرتبط	

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

نام شغل : خوشنویس مقدماتی (متوسط و خوش)

فهرست توانایی های شغل

ردیف	عنوان توانایی
۱	توانایی ابزار شناسی
۲	توانایی تشخیص خطوط
۳	توانایی مشق مفردات
۴	توانایی مشق سطر
۵	توانایی نگارش بیت
۶	توانایی نگارش با قلم ریز (کتابت)

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
۶	۱	۵	توانایی ابزار شناسی ۱-۱ آشنایی با کاغذ ، انواع و کاربرد هر کدام - مات - براق ۱-۲ آشنایی با جنس کاغذ ، انواع آن - گلاسه - نیم گلاسه - تحریری ۱-۳ آشنایی با کاغذهای تزئینی - ابر و باد - تذهیب دار - پس زمینه (پارس پارتو) ۱-۴ آشنایی با قلم ، انواع و کاربرد آن ها - قلم دزفولی - قلم خیرزران - قلم های متداول ۱-۵ آشنایی با ویژگی های یک قلم مرغوب - ترکیبی از رنگ سفید و قهوه ای - سخت بودن آن - بیشتر بودن ضخامت گوشت قلم - نداشتن رگه و گرد بودن سطح مقطع - ضخامت قلم ۱-۶ آشنایی با قلم تراش و ویژگی آن	

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
			شناسایی اصول تراشیدن قلم با توجه به دانگ قلم	۱-۷
			شناسایی اصول تراشیدن چند نمونه قلم دزفولی و خیزران	۱-۸
			آشنایی با قط زن و کاربرد آن	۱-۹
			آشنایی با اجزاء قلم تراشیده شده	۱-۱۰
			- میدان قلم (دامنه)	
			- زبانه قلم (دم قلم)	
			- ناخن قلم	
			- نیش وحشی	
			- نیش انسی	
			- فاق	
			آشنایی با شیب قلم در خطوط مختلف	۱-۱۱
			- شیب ۴۵ درجه در نستعلیق	
			آشنایی با مرکب و کاربرد آن	۱-۱۲
			آشنایی با ویژگی های مرکب خوب	۱-۱۳
			شناسایی اصول تنظیم غلظت مرکب با توجه به جنس کاغذ و دانگ قلم	۱-۱۴
			آشنایی با ليقه و کاربرد آن	۱-۱۵
			آشنایی با دوات	۱-۱۶
۳	۲	۱	توانایی تشخیص خطوط	۲
			آشنایی با تاریخچه خط و تاریخ خوشنویسی در ایران و جهان	۲-۱
			- سبک استادان قدیمی و معاصر	
			آشنایی با خط ، تعریف و مفهوم آن در خوشنویسی	۲-۲
			آشنایی با انواع خطوط	۲-۳
			- نستعلیق	

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
			- شکسته نستعلیق - ثلث - نسخ - تعلیق - دیوانی - کوفی شناسایی اصول تشخیص خطوط مختلف از روی نوشته های مختلف	۲-۴
۷	۶	۱	توانایی مشق مفردات ۳-۱ آشنایی با مفردات ، تعریف آن - خرد اندام ها - دراز اندام ها - دایره ها ۳-۲ آشنایی با دانگ قلم و تعریف آن ۳-۳ آشنایی با نقطه و تعریف آن ۳-۴ شناسایی اصول نگارش حروف در یک سطر ساده « ادب آداب دارد » ۳-۵ شناسایی اصول نگارش حروف از نظر قرار گرفتن بر خط کرسی - بیش از یک نقطه زیر خط کرسی قرار دارند (نگارش حروف ل ، س ، پیر ، ع ، ح ، بی) - تا یک نقطه زیر خط کرسی قرار می گیرند (نگارش حروف ی ، ن ، ص ، س ، ق) - روی خط کرسی قرار دارند (نگارش ک ، ف ، الف ، ب ، د ، و ، ر)	
۲۴	۲۰	۴	توانایی مشق سطر ۴-۱ آشنایی با سطر ، تعریف آن	

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
			آشنایی با جای سطر در صفحه	۴-۲
			آشنایی با اندازه قلم در سطر نویسی	۴-۳
			آشنایی با انتخاب کشیده در سطر	۴-۴
			شناسایی اصول انتخاب کشیده در سطر	۴-۵
			- انتخاب اول ، نگارش جمله : سینه مالمال در دست ای دریغا مرهمی	
			- انتخاب دوم ، نگارش جمله : خراب باده لعل تو هوشیارانند	
			- انتخاب سوم ، نگارش جمله : دل گشاده دار چون جام شراب	
			- انتخاب چهارم ، نگارش جمله : در وفای عشق تو مشهور خوبانم چو شمع	
			- انتخاب پنجم ، نگارش جمله : به سیم دیگران زرین مکن کاخ	
			شناسایی اصول انتخاب کشیده با توجه به نوع حروف	۴-۶
			شناسایی اصول مشق سطر : تا درخت دوستی کی بر دهد	۴-۷
۲۴	۲۰	۴	توانایی نگارش بیت	۵
			آشنایی با بیت و تعریف آن	۵-۱
			آشنایی با فاصله دو مصراع	۵-۲
			شناسایی اصول رعایت فاصله دو مصراع	۵-۳
			آشنایی با انتخاب کشیده در بیت	۵-۴
			شناسایی اصول انتخاب کشیده در بیت	۵-۵
			آشنایی با طول مصراع و مساوی بودن دو مصراع	۵-۶
			شناسایی اصول رعایت طول دو مصراع	۵-۷

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
			شناسایی اصول نگارش چند بیت نگارش بیت ۱ : رسید مژده که ایام غم نخواهد ماند چنان نماند چنین نیز هم نخواهد ماند نگارش بیت دوم : بنشین بر لب جوی و گذر عمر ببین کاین اشارت ز جهان گذران ما را بس	۵-۸
۲۴	۲۰	۴	توانایی نگارش با قلم ریز (کتابت) آشنایی با کتابت ، تعریف آن آشنایی با دانگ قلم در کتابت آشنایی با غلظت مرکب و اندازه دوات شناسایی اصول نگارش با قلم ریز یا کتابت	۶ ۶-۱ ۶-۲ ۶-۳ ۶-۴

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

نام شغل : خوشنویس مقدماتی (متوسط و خوش)

فهرست استاندارد تجهیزات ، ابزار ، مواد و وسایل رسانه ای

ردیف	مشخصات فنی	تعداد	شماره
۱	انواع کاغذ		
۲	انواع قلم		
۳	انواع مرکب		
۴	دوات		
۵	قلم تراش		
۶	قط زن		
۷	لیقه		
۸	زیر دستی		
۹	خط کش و گونیا		
۱۰	صندلی و میز مناسب		
۱۱	چراغ مطالعه		
۱۲	مداد		
۱۳	مداد پاک کن		
۱۴	مداد تراش		
۱۵	تیغ		
۱۶	کتاب آموزشی		
۱۷	نمونه خطوط مختلف از استادان متفاوت		
۱۸	وسایل کمک آموزشی		
۱۹	نمونه خطوط از ۳/۴ میلی متر تا ۱/۵ ملی متر		